Anul IV. — Nr. 2 15 Septemvrie 1940

ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Director: **TRAIAN BRĂILEANU**

CUPRINSUL

ARTICOLE

Traian Brăileanu . . . . . Singurătatea geniului
George Macrin . . . . . Refugiații
Ernest Bernea . . . . . Despre bunătate
Ing. Ion Fotiade . . . . . Problema muncitorului Romin
T. B. . . . . Tinerețe fără odihnă
Vasile Runcu . . . . . Îmbuibare și sărăcie
*** Ce a tăiat cenzura...

REVISTA CĂRȚILOR

Travaux du XIV-e Congrès international de Sociologie *(V. R.)*; *Rădulescu-Motru C.*, Timp și destin *(T. B.)*

REVISTA REVISTELOR

Ephemeris Dacoromana; *Arhiva*; *Spirit militar modern* (V. R.).

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:
BUCUREȘTI, strada Uranus 23 A

7 Lei Exemplarul

www.dacoromanica.ro

Apar de două ori pe lună

Abonamentul pentru 1 an . . . . . Lei 150
Exemplarul . . . . . „ 7

Fiecare număr va avea cel puțin 32 pagini
Manuscrisele nu se înapoiază

Înscris la Tribunalul Ilfov, Secția I, Nr. 70/1940

www.dacoromanica.ro

În ziua de

șase Septemvrie 1940

LEGIUNEA

a făcut un pas înainte

spre biruință

www.dacoromanica.ro

ANUL IV. Nr. 2 15 Septemvrie 1940

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU

Singurătatea geniului

I

Guy *de Maupassant* ne descrie într'o schiță „Singurătate" [1]) starea sufletească a intelectualului din secolul al XIX-lea. Cu toate străduințele de a intra în comuniune sufletească cu semenii săi, omul rămîne singur. Inchis în lumea sa subiectivă din care nu poate evada, el nu poate intra în conștiința altuia, oricîtă simpatie și dragoste l-ar lega de cineva. In această schiță, *Maupassant* dă expresie influenței filosofiei subiectiviste și individualiste a secolului său asupra clasei intelectualilor. *Renouvier* este un reprezentant tipic al acestei filosofii. Tot pe acest drum merge și filosofia germană. *Dilthey*, cu a sa filosofie a „înțelegerii" [2]) inaugurează acea direcție care culminează, în sociologie, în opera lui *Max Weber*, iar în teoria cunoașterii în cea a lui *Edm. Husserl*. *Tazerout* îl apropie pe *Dilthey* de *Max Stirner*, deci de un subiectivism extrem. In orice caz punctul de plecare al lui *Dilthey* pentru cunoașterea lumii și a oamenilor este cunoașterea Eului propriu, *autobiografia*: „reflexiunea omului înspre sine însuși rămîne baza și punctul de țintă". „Pe baza intuiției și a comprehensiunii de *sine*, și într'o reciprocitate constantă a acestor doi termeni, se va forma comprehensiunea manifestărilor *altuia* și a persoanei *altuia*" [3]). Pe altă cale, dar totuș în aceeași direcție, înaintează cercetările lui *Windelband* și *Rickert*, cari ajung la o separațiune radicală între „științele naturii" și „științele spiritului", între „științele fizice" și

---

[1]) Schița se găsește în românește în vol. 156—156 a, din „Biblioteca Minerva": *Guy de Maupassant*, Strigăt de alarmă. Trad. de Niculescu-Varone.

[2]) Vezi asupra lui *Dilthey* studiul lui *Tazerout*, L'Oeuvre de Dilthey (Contribution à l'histoire de la Sociologie en Allemagne), în „Revue Internationale de Sociologie" 1938 (Nos. VII—VIII).

[3]) Scos din studiul d-lui *Tazerout*.

www.dacoromanica.ro

„istorie". *A. D. Xenopol* e unul din reprezentanții cei mai strălucițî ai acestei direcții filosofice.

Pe plan filosofic, logic și ontologic, problema raportului între „individual" și „general" se ivește chiar la începuturile filosofiei, iar *Platon* încearcă să-i dea o deslegare definitivă prin teoria ideilor. *Aristotel* descoperă laturea atacabilă a idealismului platonic, dar nu găsește o rezolvare mai fericită. La el „individualul" își redobîndește primatul din punct de vedere *ontologic*, dar „generalul" își păstrează primatul din punct de vedere *epistemologic*. Contradicția aceasta rămîne un veșnic isvor de conflicte și polemici. In Evul Mediu ea stîrnește lupta între nominaliști și universaliști, în timpurile moderne ea apare subt cele mai diferite înfățișări, mai ales după ce metafizica „dogmatică" a lui *Leibniz* fu atacată de criticismul kantian. *Renouvier* pornind dela Kant și neputîndu-se împăca cu separațiunea lumii fenomenale de cea noumenală, separațiune pe care se sprijină întreaga clădire criticistă, se întoarce la *Leibniz*, dar se oprește iarăși pe o poziție care deschide toate drumurile scepticismului și pesimismului. In *Germania*, filosofia se fărîmițează într'o mulțime de școli, cari totuși pot fi prinse în trei mari categorii. Adepților unui materialism extrem li se opun fenomenaliștii extremi, iar a treia categorie profesează un dualism radical, proclamînd o separațiune definitivă și inconciliabilă între *filosofia naturii* și *filosofia culturii*.

Pe plan sociologic, această problemă apare sub înfățișarea raportului între *individ* și *societate*. Dar pînă la *constituirea* sociologiei, care atacă această problemă din toate laturile ei, ea formează obiectul diferitelor științe sociale particulare: morala, politica, religia, economia, estetica. Ea intră apoi și în biologie, mai ales în biologia umană. Și trebue să notăm că problema raportului între individ și societate nu numai că urmează în istoria filosofiei soarta problemei generale a raportului între „individual și „general", ci ea stă în centrul interesului, ea constitue motivul cel mai puternic pentru căutarea unei deslegări a problemei.

Trebue să ne străduim a găsi o deslegare a acestei probleme care să satisfacă toate postulatele unei cercetări științifice, obiective. Societatea este un produs natural și supusă deci legilor naturii. Dar limitele trase societății umane de natură sînt foarte înguste. Depășirea acestor limite, trecerea societății în *istorie*, în sfera spirituală, se datorește, așa credem că se poate demonstra, nașterii sufletelor individuale și comuniunii lor. Ne mai rămîne

www.dacoromanica.ro

însă să înlăturăm, pentru totdeauna, îndoelile ce s'ar putea ivi cu privire la libertatea individuală, la autonomia individului.

Dacă individul e prins, prin comuniunea cu semenii săi, într'o comunitate, își mai păstrează el libertatea și autonomia sa? Nu presupune oare libertatea și autonomia o izolare de ceilalți indivizi? Nu este în fond comuniunea numai o iluzie? Adică: n'are *Maupassant* dreptate afirmînd, prin gura personagiului din schița sa, că individul nu poate pătrunde în conștiința altuia? N'au, deci, fenomenaliștii totuși dreptate? Oricîtă „înțelegere" am avea pentru stările sufletești ale altuia, nu ne dobîndim oare această înțelegere numai prin analogie cu stările noastre sufletești?

Ni s'ar putea obiecta deci că deslegarea noastră ne-a fost sugerată mai mult de dorințe, decît de o observație atentă și de o interpretare obiectivă a faptelor. Ar urma să așteptăm o verificare și confirmare a teoriei noastre din partea specialiștilor, în primul rînd din partea psihologilor și pedagogilor. Dar, ar fi să presupunem, în acest caz, că psihologii și pedagogii sînt de acord asupra naturii obiectului și a metodelor de cercetare! Acest acord însă nu există sau numai într'o măsură neîndestulătoare, pentru problema de față.

Noi, din parte-ne, nu numai că credem, dar ne încumetăm a afirma că știm cumcă omul are o menire supra-fizică, *istorică*, și că avînd în vedere această menire, se poate întemeia o tehnică socială care să înlesnească o organizare rațională a comunităților omenești.

Aci e vorba de nici mai mult nici mai puțin decît de puterea omului, a *individului uman*, de a transforma societatea într'un instrument, deci într'o operă a artei umane, în vederea înfăptuirii acestui scop „*metafizic*". Individul creator de valori umane cari depășesc natura: iată problema ce ne preocupă. Acest individ creator, *artistul*, nu e încătușat în mașina socială, ci el o organizează și o pune în funcțiune în conformitate cu idealul său.

Nu enunțăm aci o problemă nouă, ci vrem să verificăm și să lămurim una veche. Ca punct de plecare am ales acea afirmație a lui Guy *de Maupassant*, mai clară și accesibilă tuturor în simplicitatea și realismul ei decît teoriile filosofice, spunînd că individul e izolat într'o singurătate sufletească fără nădejde de evadare. Dacă ar fi așa, toată teoria noastră ar fi răsturnată, ar fi una din multele încercări zadarnice de a rezolvi opoziția între individ și societate.

www.dacoromanica.ro

II

De obiceiu vorbim de izolare și singurătate cînd sîntem lipsiți de societatea altor oameni. Dar în lipsă de oameni, ne mulțumim și cu tovărășia de animale pentru a nu ne simți „singuri". Astfel se istorisește de prizonieri cari se împrietenesc cu un șoarece, un șobolan sau chiar cu un păianjen pentru a scăpa de singurătate. Omul este deci un animal social. Lui nu-i place singurătatea, izolarea. Dar nu numai că nu-i place singurătatea, ci ea îl poate zdruncina sufletește pînă la nebunie chiar. In cazul descris de *Maupassant* nu e vorba de o astfel de izolare ; ci omul, trăind în societate și în contact neîncetat cu ceilalți oameni, ajunge totuși, prin reflexiune asupra stărilor sale sufletești și a posibilităților de a le comunica altora precum și de a înțelege stările sufletești ale altora, la concluzia că este singur, izolat sufletește de ceilalți. Dacă ar lipsi deci reflexiunea asupra problemei comuniunii, omul nu s'ar putea simți izolat și singur.

Se mai vorbește de singurătatea *oamenilor mari*, a *geniilor*. „Luceafărul" lui *Eminescu* ne înfățișează această problemă a singurătății geniului. Pe cînd *Maupassant* arată că, dacă ne gîndim bine, orice om e izolat sufletește (am putea adăuga că orice ființă vie trăește închisă în lumea ei subiectivă), *Eminescu* susține că geniul este singur, „nemuritor și rece", pe cînd ceilalți oameni trăiesc în cercul lor strîmt și nu pot înțelege gîndirea geniului solitar. Dar, la această cunoaștere „Luceafărul" ajunge după ce încearcă în zadar să intre în comuniune cu un suflet omenesc de rînd. Deci, abia cînd un individ uman experiează comuniunea cu semenii săi și-și dă apoi seama că nu e înțeles pe deplin și nici nu-i poate înțelege pe ei așa cum ar vrea să-i înțeleagă, se naște acel sentiment de izolare, de singurătate. Și cu cît un om e mai superior, mai original în felul său de a gîndi și simți, cu atît mai greu va putea fi înțeles de alții, cu atît mai sigur se va simți, *dar și cu atît mai arzătoare și intensă va fi dorința sa de a se face înțeles de ceilalți oameni* ; el va căuta și găsi forme de expresie cari să redea stările sale sufletești și să-i facă pe ceilalți oameni să simtă la fel cu dînsul. In aceste forme de expresie se îmbracă produsele artelor, în cari se oglindește felul de simțire și gîndire al geniilor.

La omul de rînd deci, clipele de reflexiune asupra „singurătății" sale nu sînt decît întîmplătoare, ivindu-se în urma unor decepții în prietenie sau dragoste ; la geniu, sentimentul de sin-

www.dacoromanica.ro

gurătate, după ce se naşte printr'un fel de revelaţie, dăinueşte toată viaţa, dar e însoţit de străduinţa continuă de a evada din singurătate prin crearea de opere de artă menite să comunice altora starea sufletească proprie.

Şi aici e toată tragedia geniului: pentru a se cunoaşte pe sine, el are nevoie să fie cunoscut şi înţeles de altul.

In Scrisoarea a V-a (Dalila) zice *Eminescu*:

E un demon ce 'nsetează după dulcile-i lumine,
C'acel demon plînge, rîde, neputînd s'auză plînsu-şi,
Că o vrea spre-a se 'nţelege în sfîrşit pe sine însuşi..."

Omul de rînd nu e pretenţios, el se mulţumeşte cu posibilităţile de înţelegere prin graiu şi gesturi, aşa cum i s'au deschis în cursul desvoltării sale psiho-fizice. In „cercul său strîmt" mijloacele de expresie sînt tipizate şi reglementate, astfel că omul arareori va fi pus în situaţia să se plîngă de singurătate. In familia sa, în clasa sa socială, în profesiunea sa, individul găseşte la semenii săi înţelegerea ce-l satisface, comuniunea ce-i înlesneşte să-şi formeze şi să-şi păstreze identitatea Eului propriu,a adică să se 'nţeleagă pe sine însuş.

Dar, dacă geniul reprezintă, din acest punct de vedere, o excepţie în toate timpurile şi locurile, se poate întîmpla ca şi oamenii de rînd să fie ameninţaţi de crize. Cînd „cercurile strîmte" în cari se nasc şi trăesc se sfarmă, cînd organizaţia familială e zdruncinată, cînd între clasele sociale se ivesc lupte, cînd „normele sociale" încep să se clatine, numărul indivizilor cuprinşi de sentimentul singurătăţii sporeşte. In astfel de timpuri a enunţat *Protagoras* formula că „omul este măsura tuturor lucrurilor", în astfel de timpuri *Nietzsche* şi-a făurit teoria „supra-omului" şi *Stirner* a scris „Individul unic şi proprietatea sa", un catehism al anarhismului.

Sentimentul izolării şi singurătăţii poate deveni astfel, prin generalizarea sa, o adevărată epidemie, ameninţînd comunitatea cu disoluţia. Această nebunie colectivă nu poate dispărea decît prin o nouă aşezare a societăţii, o nouă închegare a „cercurilor" în cari individul înţelegîndu-i pe alţii să se înţeleagă iarăş pe sine.

Secolul al XIX-lea a fost bîntuit de o astfel de criză provocată de propaganda Internaţionalei iudeo-comuniste. După războiul mondial izbucniră revoluţii, avînd acest caracter de anarhizare socială, pînă ce în sfîrşit *fascismul* şi *naţional-socialismul* săpară

www.dacoromanica.ro

celor două comunități europene, italiană și germană, un nou făgaș. Aceste noui forme sociale sînt opera unor bărbați geniali, *Mussolini* și *Hitler*, cari căutară și găsiră în ea expresia simțirii și gîndirii lor politice. Și ei, ca și ceilalți oameni ai vremii lor, fură izbiți și zguduiți de sentimentul singurătății. Dar în acelaș timp în mintea lor s'a deslușit imaginea unei comunități menită să pună capăt frămîntărilor anarhice și s'a născut totdeodată năzuința de a o înfăptui, de a demonstra semenilor lor posibilitatea organizării unei astfel de comunități.

Ei au procedat cum procedează marii artiști. Prin graiu viu și prin scris au zugrăvit înaintea fraților lor icoana patriei înviate. Prinși de vraja acestei imagini, oamenii i-au urmat, au acceptat noua ordine și astfel s'au născut și au crescut cele două State totalitare.

Aceeași oameni cari odinioară se luptau și se sfîșiau întreolaltă, cari se urau de moarte, azi se înțeleg, se iubesc și alcătuesc o comunitate umană cît se poate de perfectă. Se înțelege că cei doi reformatori n'au creat aceste forme sociale din elemente complet eterogene și ostile, ci condițiunile pentru noua așezare politică erau date prin omogeneitatea substratului biologic și psihic. Celelalte arte: literatura, muzica, pictura, sculptura și arhitectura creaseră unitatea spirituală italiană și pe cea germană. Fără Dante, Petrarca, Michel Angelo, Machiavelli etc., nu s'ar fi putut naște Statul fascist, cum nici cel național-socialist fără Goethe, Schiller, Beethoven, Bismarck. Nu un om genial, ci o serie de oameni geniali frămîntă și modelează sufletele individuale prinzîndu-le într'o comunitate și dîndu-le mijloace de comunicare pentru a se înțelege întreolaltă, pentru a scăpa de sentimentul de izolare și singurătate. Suferința omului genial obsedat de sentimentul singurătății și zbuciumul său de a sfărîma zidurile izolării desvăluindu-și prin opera de artă viața sufletească, le deschide și celorlalți oameni noui posibilități de înțelegere reciprocă, de comuniune sufletească mai profundă. Artiștii geniali rafinează mijloacele de comunicare și înlesnesc altora cunoașterea de sine, descoperirea unor regiuni necunoscute ale sufletului lor propriu.

Poeții îi învață pe tineri a iubi, făcîndu-i să înțeleagă și să simtă toate plăcerile și durerile sufletești ale dragostei, pictorii ne învață a descoperi și gusta frumusețea armoniei și a colorilor, muzica ne răscolește și mlădiează sufletul făcîndu-l sensibil pentru ritmul vieții, marii reformatori sociali ne deschid simțirea

www.dacoromanica.ro

pentru dragostea de patrie și neam, îndulcind egoismul individual și înlesnind cooperarea și solidaritatea socială.

Singurătatea nu este un fapt psihic originar, o dată nemijlocită a conștiinței, cum vreau să ne convingă subiectiviștii. Sentimentul singurătății se poate naște la om abia după experierea comuniunii, deci după nașterea sufletului individual în și prin comunitatea umană. Susținem deci primatul comunității față de individ. Individul, născîndu-se biologicește ca individ, intră nemijlocit în procesul dialectic, în înlănțuirea comuniunii cu semenii săi. El nu pornește dela cunoașterea de sine, dela conștiința de sine, ci dela cunoașterea semenilor săi, începînd cu cei ce-i sînt mai aproape. Această cunoaștere dobîndită prin comuniune, este condițiunea și baza pentru formarea conștiinței de sine.

Nu tăgăduim că există și stărue *instinctul de conservare proprie* a individului; acest instinct, însoțit însă și de instincte altruiste (instinctul matern de pildă), își are explicație și rostul în ordinea biologică. Dar cunoașterea de sine, care, în gradul ei cel mai înalt, ni se înfățișează ca libertate a persoanei umane, se naște abia ca rezultat, ca termen final al procesului dialectic prin care se constitue și se desăvîrșește comunitatea umană.

Tipul ideal și suprem al persoanei umane libere și autonome, al conștiinței de sine ajunsă la treapta cea mai înaltă este *omul genial*, artistul creator. In sufletul acestuia sentimentul singurătății își dobîndește cea mai adîncă intensitate, dar în acelaș timp se manifestează cu putere nestăvilită și tendința de a evada din singurătate și de a descoperi noui mijloace pentru a intra în comuniune sufletească cu ceilalți oameni.

III

Și la noi ca și în Italia și Germania, apăru un reformator genial: *Corneliu Zelea-Codreanu*. Sufletul lui fu străbătut pînă în adîncuri de imaginea unei comunități romînești închegate pentru vecie într'o unitate desăvîrșită. In cartea sa *Pentru Legionari*, carte ce va rămînea peste veacuri izvor nesecat de învățătură și îndrumare spirituală pentru tineretul romîn, *Corneliu Codreanu* ne descrie cum imaginea Patriei Romînești a germinat în sufletul său, s'a limpezit tot mai mult, împingîndu-l cu putere nestăvilită la faptă creatoare.

In plină conștiință a greutăților ce va avea de înfruntat, în plină conștiință a puterii dușmanilor, Căpitanul a pornit cu o mînă de tineri lupta de desrobire a neamului romînesc. N'a pornit-o cu

www.dacoromanica.ro

un program teoretic, demagogic, făgăduind realizarea repede de reforme politice şi sociale, ci a pornit-o cu *fapte pilduitoare*. Aceste fapte, exemplul vieţuirii sale de fiece clipă în văzul tuturora, săvîrşiră marea minune a prefacerii adînci a sufletului tineretului. După pilda lui, tineretul se desprinse din cercul îngust al familiei, din legăturile unor prietenii obişnuite întemeiate pe înclinaţiuni comune pentru petreceri, artă şi studii, şi fu prins în vraja idealului de muncă şi jertfă totală pentru clădirea unei Romînii eterne.

Nici vorbă nu poate fi să schiţăm chiar numai aici povestea vieţii legionarilor, frămîntările lor, bătăliile lor, şi marea, grozava şi cutremurătoarea lor jertfă pe altarul Patriei. Şi aceasta au înţeles toţi Romînii şi începe a înţelege chiar cei mai înverşunaţi duşmani ai Romînilor că numai jertfa legionară a mîntuit Ţara în aceste vremuri cînd se hotărăşte pentru lungă vreme soarta naţiunilor europene.

Singur, frămîntat de griji pentru viitorul Romîniei, la început neînţeles şi duşmănit de marea mulţime, geniul lui Corneliu Codreanu sfarmă zidul izolării şi găseşte drumul spre a se face înţeles de alţii. In acest fel comunitatea romînească îşi ia fiinţă şi va dăinui puternică şi nepieritoare.

TRAIAN BRĂILEANU

Refugiaţii

Acest articol n'a putut să apară în precedentul număr, fiind scos în întregime de cenzură, cu menţiunea „această problemă nu poate fi discutată acum".

Deci, după două luni dela evacuare, vechiul regim nu admitea nici discuţia chestiunii refugiaţilor. (N. R.).

De două luni s'a ivit o nouă problemă pentru Statul romîn, acea a refugiaţilor. Pînă acum s'au acordat ajutoare refugiaţilor dar deslegarea definitivă nici n'a fost schiţată.

De vreme ce nu se vorbeşte oficial despre refugiaţi mulţi au început a crede că problema s'a şi rezolvat, iar cei molestaţi în fiecare zi de oamenii aceştia pribegi şi nenorociţi, şi-o spun deschis: „Refugiaţii ăştia sunt o plagă a societăţii, un microb care

www.dacoromanica.ro

trebue înlăturat. Au venit cu sufletele lor zdrobite între noi şi ne vor distruge şi sufletele noastre".

După două luni încă nu s'a publicat măcar numărul total al refugiaţilor, ce pierderi s'au înregistrat, ce ajutoare s'au acordat.

Orice discuţie asupra refugiaţilor întîmpină deci mari greutăţi. Noi, însă, n'am fost învăţaţi a ne opri în faţa greutăţilor reale. Noi am considerat totdeauna comunităţile omeneşti ca entităţi vii. Problemele vitale ale comunităţii nu pot fi deci rezolvate decît armonic cu *întreaga comunitate*. Cea mai mare greşală am comite-o închipuindu-ne că o problemă atît de vitală pentru neam ar putea fi deslegată de un singur om, oricît de „nou" sau „genial" ar fi el, sau de un comisariat, cerc, societate sau aşa ceva.

Hotărîrile nu pot fi luate decît de neamul întreg. Dar pentru aceasta toate datele problemei trebuesc comunicate întregului neam. Aşadar, cu cît mai multe adevăruri vom reuşi să spunem cu atît mai mare va fi folosul şi rodul ce-l vom culege pentru rezolvarea problemei.

Imprejurările şi modul cum s'a evacuat Basarabia şi Bucovina de Nord dovedesc îndeajuns că clasa noastră conducătoare n'a înţeles deloc datele problemei refugiaţilor, acţiunea de evacuare şi cea de plasare sistematică. Modul cum s'a încercat rezolvarea problemei ulterior de către *aceiaşi oameni*, cari n'au înţeles la timp situaţia, dovedeşte incapacitatea lor de adaptare la necesităţile de viaţă ale neamului. Mai mult: se declară cu un cinism fără seamăn că prevederea unor astfel de probleme era dincolo de marginile oricărei închipuiri [1]). Să vedem:

a) *Acţiunea de evacuare* e un lucru atît de necesar şi de important în vreme de războiu încît e o crimă naţională să nu ai prevederea să o concepi şi să o execuţi. In vremuri de acestea, fiecare Stat îşi ea la graniţă măsurile de prevedere. Măsurile de evacuare le iau şi Statele mari şi puternice, dar încă Statele mărunte, cînd e dovedit că, în conflagraţiile dintre marile puteri, ele au fost întotdeauna în pericol. Germania, Franţa şi Italia, cu toate că se găseau la adăpostul celor mai formidabile fortificaţii ce se pot închipui, au evacuat zone întregi dela frontieră. Noi ne-am trezit în ultimul moment fără nici o pregătire, cînd

[1]) *G. Tătărescu*, Evacuarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord.

www.dacoromanica.ro

erau „probleme mult mai mari" de rezolvat şi nimeni nu se mai putea ocupa de evacuarea Basarabiei şi Bucovinei. A fugit cine a putut şi cu ce a putut.

Bunurile instituţiilor au rămas în întregime în mîinile Ruşilor. Bineînţeles Ruşii le vor evacua din vreme, cu toate că au mai puţine motive de teamă decît ar fi trebuit să avem noi. După informaţiile pe cari le avem Ruşii au şi început a lua măsurile de siguranţă şi prevedere care au lipsit oamenilor noştri politici.

b) *Acţiunea de plasare* a instituţiilor şi persoanelor evacuate, trebue pregătită şi ea din vreme. Nici aici nu s'a prevăzut nimic, deoarece, la două luni dela evacuare, încă *nu* s'a întreprins o acparte din personalul evacuat. Ţăranii, muncitorii, meseriaşii, funcţiune de plasare sistematică a refugiaţilor. Fiecare e lăsat să se îngrijească cum ştie. Statul „întrebuinţează" în mod provizor o Instituţii reduse numai la personal aşteaptă de două luni să li ţionarii particulari, profesoniştii liberi, au rămas în voia soartei. se dea un *sediu*, mii de familii cutreeră ţara pentru a-şi găsi un azil pentru iarnă, mii de oameni nu pot ocupa nici un serviciu căci au pierdut toate *actele*. Sunt atîtea probleme de care nu se ocupă nimeni.

La noi nu există un oficiu special pentru interesele refugiaţiolr, nici măcar unul care să se ocupe cu funcţiunea permanentă a mişcărilor de populaţie, aşa cum există în Germania de pildă. A existat şi la noi problema, care azi e şi mai acută a colonizărilor, dar ea s'a pus întotdeauna sporadic şi superficial ca tot ce a trecut prin mîna clasei noastre conducătoare. Pentru a înlocui pe cît e cu putinţă aceste lipsuri au venit în ajutorul refugiaţilor asociaţiile de binefacere în frunte cu Crucea Roşie. Ziarul „Universul" a deschis o chetă, Cercul Bucovinenilor din Bucureşti, alte instituţii publice şi particulare, au acordat ajutoare reale. Ajutoarele acordate sunt desigur foarte folositoare, dar numai cu ele nu se poate rezolva problema.

Statul care trebue să deslege această problemă, a venit, pînă acum, chiar în urma societăţilor de ajutorare, căutînd să controleze activitatea acestora, îndeplinind, aşa dar, un rol mai de grabă poliţist decît rezolutoriu.

Nu avem intenţia de a discuta, aci, binevoitoarea operă de ajutorare a refugiaţilor, dar pentru că s'a pus şi problema unei coordonări a activităţii Societăţilor de binefacere, coordonare care încă nu e realizată, trebue să facem o mică observaţie care, sperăm, va fi folositoare.

www.dacoromanica.ro

Pentru că nu există nici pînă azi un *sistem just de ajutorare*, a refugiaților și ajutoarele cele mai bune se obțin prin intervenții la București, mulți dintre refugiații plasați în provincie au rămas fără nici un ajutor și nici o grijă dela nimeni. Era, deci, natural ca un mare flux de refugiați să invadeze Bucureștii căutînd ajutoare. Asta pe deoparte dă mult de lucru celor dela București și face cu neputință, aproape, controlul și repartizarea justă a ajutoarelor disponibile. Intr'al doilea rînd însuși sistemul acesta e defect. Orice operă de ajutorare, trebue să devină un motiv de coeziune națională. Am putea lua ca pildă *Ajutorul de iarnă* german (Winterhilfswerk). Dar sistemul inaugurat la București — și asta desvălue lucruri mai profunde — e cu totul demoralizant [2]). Și dragostea cu care au fost primiți refugiații la început, dispare cu timpul, și asta tot din cauza tergiversărilor și a sistemului.

Așa nu mai merge!

Orice om lăsat în voia soartei fără putința de a-și găsi un rost, nu poate deveni decît un element dezagregant pentru societate. Și azi sunt zeci de mii de oameni, plini de vigoare, cari șomează cerînd ajutoare și cutreerînd țara în preajma iernei, și tocmai în vremea cînd e nevoe de mai multă muncă, ordine și economie.

Așa nu mai merge! Așa înaintăm cu pași gigantici în neprevăzutul pe care noi îl-am prevăzut întotdeauna, dar care pentru cei datori să-l prevadă a fost ceva „dincolo de marginele oricărei închipuiri".

Ne reamintim cum după războiul trecut, în acelaș fel democrația romînă a tergiversat problema invalizilor, văduvelor și orfanilor de război. Dar de ce și azi această situație?

In Statul democratic de eri de vină erau în primul rînd oamenii. Pentrucă *oamenii* din elita societății formează *substratul moral, forța de coeziune și propășire*, nu *principiile*. Cei ce vorbesc de *înnoire*, trebue să știe că *omul nou*, nu e tot una cu *omul înnoit*. Intrebuințînd aceiași oameni, cari ai văzut că te duc la peire, și înnoind firma, în adîncime nu ai schimbat nimic. Lucrul acesta se vede clar în cazuri de acestea unde e pus la încercare *spiritul de colectivitate* al oamenilor înnoiți și reacționează din adîncuri *spiritul individualist* al democrației politicianiste. Problema refugiaților e o rană a întregului neam, ea nu e un *cîștig*

[2]) A se vedea și articolul *Refugiații* de Stelian Popescu, Universul din 25 Aug. c.

www.dacoromanica.ro

sau o *pagubă personală* a nimănui, deci nu s'a pus pe rol. Şi în situaţia de azi chiar dacă se punea, nu se găsea cine să o rezolve, căci oamenii clasei noastre conducătoare nici nu pricep măcar problemele de ordine socială.

Nimic nu dovedeşte mai bine toate acestea, decît ceeace s'a făcut pînă azi cu privire la refugiaţi.

a) *Pe teren moral*, refugiaţii devin un element de dezagregare nu de întărire a unităţii naţionale — cum ar fi trebuit să se întîmple într'un Stat nou şi totalitar.

b) *Pe teren economic*, refugiaţii devin o sarcină în plus peste cele ce le mai avem. Pe de o parte veniturile ţării au scăzut, pe de altă parte refugiaţii, cari ar putea într'un Stat totalitar, prin capitalul de muncă pe care-l reprezintă, să compenseze parţial, aceste pierderi, încarcă dimpotrivă şi mai mult economia naţională. Mii de oameni cari nu mai produc nimic, dar cari nu pot fi lăsaţi pe drumuri, sunt întreţinuţi din ajutoarele rupte dela gura funcţionarilor şi muncitorilor, ca nişte şomeri ai unui imperiu democratic.

c) *Pe teren politic*, Statul a intervenit pentru a-i legitima pe refugiaţi, a-i întreba cum şi-au aranjat treburile şi a controla activitatea societăţilor de binefacere. Nu se face o politică de îndrumare, totalitară, ci o politică poliţistă. E ştiut însă că ori ce sistem poliţist, nu crează niciodată nimic, nu cucereşte, nu creşte organic, căci rolul politicei poliţiste e de a consfinţi o stare dată anterior sau de a distruge o stare dată. E foarte interesantă legătura care se vede aci între democraţie şi poliţism. *Legea* — căci orice deslegare capătă o formă legală în Stat — *nu îndrumează o activitate organică creatoare* ca în Statul totalitar ci opreşte sau cel mult *consfinţeşte o situaţie anterioară*. Deci şi cu privire la refugaţi Statul pînă acum a consfinţit activitatea particulară, venind totdeauna în urma faptelor.

Prima concluzie este deci că noul Stat romînesc, cu tendinţe declarate de a se încadra în ordinea totalitară a Europei, trebue să pornească imediat la *înlocuirea tuturor oamenilor* cu funcţiune politică *cu oameni noi, nu înnoiţi*. Cu cît mai tîrziu se va face aceasta, pentrucă se va face neapărat odată, cu atît mai mari vor fi greutăţile în rezolvarea tuturor problemelor ce se pun, inclusiv arzătoarea problemă a refugiaţilor.

Şi totuşi, chiar în situaţia de tranziţie prin care trecem, anumite măsuri trebuesc luate prin Stat pentruca refugiaţii să nu

www.dacoromanica.ro

devină, mai curînd decît ar putea cineva prevedea, un pericol de Stat.

1. Statul să plaseze imediat în posturile libere pe rufugiaţii neplasaţ, pe principii de dreptate nu prin nepotism. Pentru a nu se încărca sarcinile Statului, se vor plasa refugiaţii în primul rînd în comerţ şi industrie, aplicîndu-se legea pentru romînizarea industriei; respective introducînd noi posibilităţi legale.

2. Să se colonizeze, imediat agricultorii refugiaţi pe terenurile rurale pe care evreii sunt nevoiţi să le părăsească imediat, dîndu-li-se toate posibilităţile de a-şi reface gospodăriile.

3. Să se plaseze muncitorii şi meseriaşii refugiaţi în instituţii particulare şi de Stat.

In genere va servi de model metoda germană de rezolvare a problemei şomajului intelectual şi muncitoresc, nu metoda simplistă a democraţiei engleze. Refugiaţii se vor organiza sub controlul Statului pentru a-şi susţine interesele lor.

Totul depinde însă chiar azi de *cine* va fi pus să rezolve problema şi de *autoritatea ce i se va da* pentru a impune executarea hotărîrilor luate.

GEORGE MACRIN

Despre bunătate

D-lui Vasile Iasinschi

A fi bun este în firea omenească : bunătatea nu este dincolo de noi ci în noi ca fiinţă spirituală, este odată cu omul făptură a lui Dumnezeu. Omul o poate pierde sau cîştiga adică se poate înrăi sau deveni mereu mai bun ; omul o poate pierde sau cîştiga după calea pe care umblă.

Bunătatea nu poate veni din nimic şi nici din întunerecul făpturei noastre căzute. Bunătatea este expresia fiinţei reînăscute, a prezenţei duhului viu în noi, semn al originei noastre nepămîntene.

Intrucît omul este al lui Dumnezeu întru atît are în sine bunătatea. Dumnezeu viu în sufletele noastre îndreptăţeşte şi face posibilă bunătatea. Omul cunoaşte această stare lăuntrică numai mergînd pe căile adevărului. Prin bunătate omul este mai om şi culege urma paşilor lui Isus.

www.dacoromanica.ro

Bunătatea nu poate fi aparentă, adică nu poate fiinţa în anumite gesturi ale noastre. Bunătatea nu poate fi o stare a omului politic, a omului social, ci a omului duh. Viaţa noastră obştească are multă ornamentaţie; trăim prea mult prin „gesturi" şi mai puţin prin atitudini interioare. Dacă mîna noastră nu este legată de inimă, atunci orice sens, orice conţinut dispare; aşa e şi cu bunătatea; în locul ei se aşează ipocrizia. Cineva poate respecta legea şi faptul după cerinţele ei, aceasta însă nu dovedeşte întotdeauna că este bun.

Bunătatea este rodul duhului; isvoarele ei sunt în adîncimele fiinţei noastre spirituale. De aci porneşte sensul ei, de aci îşi capătă tăria ca stare lăuntrică omenească. Om bun este acela care se situiază în centrul vieţii şi al lucrurilor, acela care cunoaşte adevărul aşa cum este, adică cunoaşte pe Dumnezeu. Aşezat şi îndrumat firesc omul simte în el isvoare de bogăţie şi frumuseţe neţărmurită. Orizontul său de viaţă are linia depărtărilor în cercul de lumină şi rod al cerului.

Cum se înfăţişează bunătatea? Cum o simţim acei dintre noi care trăim această stare sau o vedem în semenul nostru? Bunătatea este o stare morală complexă, alcătuită din împletirea a mai multe elemente. In felul ei de a se arăta, bunătatea apare în primul rînd ca o bogăţie, ca o *plinătate*. Omul bun nu este în lipsă aşa cum e cel pismaş. Omul bun este întreg, este plin. Bunătatea vine ca un val care inundă fiinţa noastră, ca un *prisos de omenie*.

Ce face ca omul prin ea să aibă un cuprins atît de mare? La temelia bunătăţii stă dragostea; Centrul de radiere, sîmburele de creştere este dragostea. Nu poate fi cineva bun fără dragoste pentrucă ea este isvorul tuturor creaţiilor şi puterea întregii noastre existenţe.

Plinătatea pe care o găsim în bunătate vine în primul rînd în dragoste. Dragostea ne dă putinţa să trăim dincolo de noi, să trăim în altul sau altceva, să cuprindem totul. Dragostea ne dă putinţa să pătrundem adîncimi şi taine cari altcum ne-ar rămîne pe veci închise. Răul este alungat, este topit prin forţa sa pozitivă. Bunătatea vine cu dragostea şi trăirea în duh. Bunătatea creată din focul dragostei îmbracă tot ce atinge cu o lumină odihnitoare.

Cu toate aceste bunătatea nu se confundă cu dragostea. In această stare sunt cuprinse şi alte elemente. Bunătatea încheagă

www.dacoromanica.ro

într'un mănunchiu, dragostea, blîndeţea, mila şi mîngîierea ; toate sunt topite aci şi alcătuesc o stare morală unitară.

In bunătate găsim blîndeţea. Omul bun este blînd adică are un suflet catifelat. Cine se apropie de omul bun simte o plăcută senzaţie de căldură şi mîngîiere, simte o putere binefăcătoare. Blîndeţea este o completare firească a dragostei şi rod al acesteia. Mai puţin activă decit dragostea, blîndeţea în calmul ei nu este lipsită de putere creatoare ci dimpotrivă. Intr'o lume de protivnicie blîndeţea vine ca un întăritor, ca o înseninare, lacrimă luminată.

Bunătatea, isvorînd din dragoste şi trecînd prin blîndeţe, se împlineşte în milă şi mîngîiere. Mila înseamnă suferinţă la suferinţă, la suferinţa altuia. Mîngîierea este acea stare lăuntrică legată de setea de mai bine în înţelesul luptei pentru alungarea răului şi a durerii, luptă fără frîngere şi fără asprime. Mîngîierea este o stare creatoare de bine, peste întunerecul care inundă. Mîngîierea este un leac al cărei isvor stă în sufletul nostru şi prin care se săvîrşeşte un act exterior de binefacere.

Mîngîierea este prezentă în bunătate ; o alcătueşte parţial. Omul bun simte permanent nevoia de a înlătura durerea care seacă sufletul şi mădularele omului, de a-i curăţa fiinţa de poveri, de a-l face să cunoască bucuria luminei. Omul bun cunoaşte şi trăieşte o stare de permanentă sete de îmbogăţire şi înfrumuseţare a mediului în care a fost sortit să-şi poarte paşii vieţii sale.

Viaţa este aşa cum o cunoaştem cu toţii : plină de întorsături, de contradicţii, de apăsări şi asperităţi. Viaţa ne face să sîngerăm pentrucă este colţuroasă şi cu drumuri întoarse. Acela care trăieşte bunătatea, care simte vibraţia şi căldura ei, are darul de a îndruma şi de a împăca contradicţiile, are darul de a rotunji asperităţile şi uşura durerile. Omul bun nu numai că nu le aduce la viaţă, dar firea lui este făcută să le înlăture. *Omul bun modelează viaţa* după frumuseţea ce a pus-o mîna lui Dumnezeu în inima fiinţei sale. Prin dragostea sa, prin blîndeţea, mila şi mîngîierea cu care este împodobit, acest om atît de rar printre noi, face să crească în preajma sa numai bucurie şi îndemn.

Cel ce simte frumuseţea şi binefacerile bunătăţii nu poate să nu o dorească crescută.

Bunătatea în sinteza ei, ca stare morală unitară, este plinătate, este depăşire. Aceasta se referă la omenia pe care o cuprinde şi o exprimă. Bunătatea este o floare, este o esenţă a vieţii morale şi semn că suntem rupţi dintr'o lume nepămînteană. Bogă-

www.dacoromanica.ro

ţia aceasta de viaţă lăuntrică se răsfrînge firesc ca un rod copt în afară. De aceea bunătatea este un centru luminos. Omul bun răspîndeşte în preajma sa, o atmosferă de bucurie şi îndemn, o atmosferă de pace.

Omul, aşa cum l-a lăsat Dumnezeu, închide în el frumuseţi nebănuite. Numai să le ştie lucra pînă ce urîtul nu-l îneacă.

Vaslui — Aprilie 1939.

ERNEST BERNEA

Problema muncitorului Romîn

Recunoaşte azi toată lumea, desigur tardiv şi inutil, că muncitorimea romînă a fost lăsată să crească la periferia vieţii romîneşti timp de 20 de ani. A fost pare-se un blestem, ca în mod conştient şi de multe ori voluntar, acest organism din trupul naţiunii să fie eliminat cu consecinţe cari nu au întîrziat să se producă.

Această mare greşală, care pe plan naţional se pecetluieşte cu un cuvînt care apasă greu pe o generaţie întreagă, îşi are desigur explicaţia. Lumii publice de odinioară apusă pentru totdeauna. muncitorimea nu i-a prezentat un interes politic, căci numărul acestei pături a societăţii romîneşti era disparent faţă de marile latifundii electorale rurale. Interesul social nu juca în favoarea lumii uzinelor şi minelor, pentru că o înţelegere între capital şi muncă implica adoptarea unor măsuri de oarecare dreptate socială, care stricînd un fals echilibru putea incomoda pe acei deprinşi cu o situaţie mult avantajată. Problema nu putea fi privită prin prisma interesului naţional, căci sub mirajul Genevei şi al spiritualizării titulesciene a frontierelor, Romînii au contat mai puţin chiar decît numărul lor, faţă de acel al minorităţilor, în preocuparea aşa zişilor bărbaţi de stat falimentari astăzi.

La această miopie sau dezertare dela marile comandamente naţionale a contribuit, cu o suspectă conivenţă, capitalul străin şi înstreinat fie că venea de peste hotare, fie că era numit naţional. Intr'o epocă de materialism feroce, cînd toată activitatea omenească avea ca mobil banul, menit a-ţi asigura o viaţă cît mai comodă, capitalul a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-şi mări profitul, ignorînd revendicările muncitoreşti cari nu erau exagerate decît în forma în care erau prezentate. Un conflict pe cît de

www.dacoromanica.ro

surd pe atît de profund, s'a născut din vina organizării democratizate a societății romînești.

Cînd se va putea face lumină prin cercetarea amănunțită a cauzelor care au dus aici, desigur că se vor descoperi amprentele celei mai dizolvante instituții, francmasoneria.

Respinsă din ritmul vieții romînești, muncitorimea s'a apropiat timid de ideologii străine de noi, ca gîndire, ca interese și ca teritoriu. Cred că a sosit momentul să o spunem astăzi deschis, că muncitorul în general luat, nu avea priză față de nici o grupare politică romînească și deci față de statul romîn. El aștepta ca o ideologie necunoscută de el nici ca sursă și nici în conținut, să-i pregătească terenul spre o viață mai bună. Și atunci cînd mișcarea legionară a arătat că este preocupată de toate problemele sociale și deci în primul rînd de problema muncitorimii, el, lucrătorul a început a se trezi și a respira cu nesaț un reconfortant aer romînesc ozonizat. Dar a rămas o enclavă eterogenă în sufletul națiunii. Desigur că un stat totalitar romînesc nu poate lăsa un moment mai mult să dăinuiască o atare situație, pe cît de rușinoasă pe atît de primejdioasă. De doi ani s'a încercat o acțiune de apropiere și punere în drepturi a muncitorimii, prin elementele antilegionare, ale cărei rezultate le vom analiza într'un alt articol.

Fapt este că problema a rămas deschisă în întregul ei.

Ideile difuzate de teoria materialismului istoric și ambianța total materialistă în care am trăit ultimul sfert de secol, au fecundat concepția că sufletul nu joacă nici un rol în actul de producție. Capitalul, munca, materia primă și în ultimul timp conducerea, erau singurii factori necesari și suficienți pentru ca procesul de producție să fie asigurat. Se neglija, iar din miopie, tocmai cel mai important dintre factori, sufletul, care nu numai că este necesar, dar s'a dovedit că poate să-i substitue pe oricare din ceilalți cînd lucrează în toată intensitatea lui creatoare.

Timpul și mai ales evenimentele de istorică însemnătate care se succedă trepidant în vremurile noastre, au aruncat uitarea pe un fapt care proectează atîta lumină pe sufletul lumii muncitoare. Minerii din Saare au fost întrebați în 1935 dacă vor să se alipească de o Germanie încă plină de șomeri, sau doresc să rămînă într'o Franță în plină prosperitate industrială și deținătoare a aurului european. Și plebiscitul din Saare, isbind cu tîrnăcopul în toată construcția marxistă, a unit sufletul minerilor, a celor mai neîmpăcați cu soarta dintre lucrători, cu marele suflet polarizator al revoluției național-socialiste. Statul francez le asigura pîinea,

www.dacoromanica.ro

iar cel german le promitea împlinirea devizei „pîine și libertate", și s'au dus acolo unde îi chema destinul unei Germanii fericite. Nu trebue să trecem cu vederea că alegerea a fost făcută de lucrători cu tradiție proletară de peste o sută de ani, din mijlocul cărora au apărut atîtea energumeni și teoreticieni ai revendicărilor muncitorești, cari i-au putut molipsi total și totuși minunea s'a produs.

Cît suntem de avantajați noi, care avem o muncitorime abia de o generație desprinsă din mediul rural atît de conservator și de romînesc, legat de pămîntul pe care-l lucrează de două mii de ani. Și într'adevăr s'a putut constata că ea se îndreaptă spre idealurile comune ale neamului cu ușurință și se integrează cu cel mai neclintit spirit de jertfă în ritmul vieții naționale, cînd știi că o cîștigi, dîndu-i tu întîi exemplu de muncă, de cinste și de jertfă.

Deci trebue să-i dăm lucrătorului un ideal superior în viață ca să se simtă cot la cot cu celelalte categorii sociale în lupta pentru neam. Prin aceasta îl și disciplinăm adică îi dăm îndreptarul moral de viață de care are atît de multă nevoe. Omul acesta lipsit pînă azi de forța interioară capabilă a-l frîna în fața tentațiilor, își irosește mijloacele unei grele existențe pe inutilități dăunătoare. Sunt și vor fi zadarnice conferințele antialcoolice și tablourile morale, atît timp cît lucrătorii nu vor avea o disciplină interioară, împrumutată din marea disciplină morală a societății în care s'au integrat.

Astfel numai se poate creia o stare sufletească propice pentru a-l utiliza cu succes. Perspectivele unui cîștig proporțional muncii nu sunt suficiente a-l convinge să facă cel mai bun serviciu societății, ori cîtă grandilocvență vom dărui cauzei. A utiliza bine pe un lucrător înseamnă a-l pune în așa stare sufletească și materială, încît să lucreze cu maximum de randament. Pentru aceasta în primul rînd trebue să fie convins că el nu-și închiriază munca, ci face un schimb de servicii cu ea, schimb pe care este dator a-l presta în condiții optime. Cum poate însă ajunge la această convingere, dacă idealul nației îi este străin, dacă îi lipsește elanul și disciplina internă?

Și randamentul optim este condiția inoxaribilă a bunei noastre stări materiale. Este prea cunoscută deficiența noastră în acest domeniu, pentru a nu aminti decît că în schimbul internațional, oferim 13 omore romînești lucrate, pentru 1 omoră a străinătății.

Mai ales în noua situație creată prin victoria germano-italiană în Europa, chestiunea își dublează interesul. Rămași a face schim-

www.dacoromanica.ro

buri cu țările complimentare nouă economicește, dacă vom continua să rămînem la randamentul scăzut de azi, ne vom pauperiza pînă la mizeria generală. Lucrătorul trebue să știe că salarizarea sa depinde în primul rînd de randamentul pe care va fi capabil să-l aibă și mai ales că prosperitatea întregii țări, rămîne o funcție primară a acestei prestațiuni de serviciu a fiecăruia dintre noi.

De aceasta depinde standardul său de viață. I-am dat carte, i-am făcut cunoștință în teorie cu civilizația, dar nu i-am putut da condiții bune de traiu. Zadarnice rămîn însă toate gîndurile bune de culturalizare a muncitorimii, cît timp nu este asigurată o bună existență materială; rezultatul va fi invers celui scontat, căci deschiderea orizontului spre noui necesități pe cari nu și le poate apropia, îl va ține într'o progresivă nemulțumire, dăunătoare și societății și propriului lui randament.

De altfel niciodată un progres artistic și cultural nu a fost posibil decît în cadrul unei prospere stări materiale și deaceea cred că „Muncă și voe bună" va reuși cînd vom avea un lucrător mulțumit de rodul muncii lui. Cînd vom ajunge la acest rezultat? Repetăm că muncitorul trebue făcut conștient că salarizarea variază cu randamentul său și anume după o curbă de corecțiuni dela proporțională, în avantajul muncitorului. Rămîne a preciza însă ce înțelegem prin muncitor.

După doctrina liberalo-capitalistă muncitorul este un individ care „trebue să cîștige după rezultatul muncii lui", iar după aceea socialistă „trebue să cîștige după nevoile lui". Una este perimată, ceealaltă este exagerată. Lucrătorul nu poate fi privit de societate ca individ, ci ca o celulă socială cu obligațiile lui de cap al unei familii și atunci cred că este echitabil, că dacă muncește cu randament optim, trebue să i se asigure o existență omenească lui și familiei lui.

Luăm doi lucrători cu același randament, primul necăsătorit și al doilea cu soție și copii; ei vor primi sensibil același salar care, în cazul cînd împlinește strict nevoile primului, nu poate fi suficient secundului, iar dacă acestuia din urmă îi acoperă toate necesitățile, va fi comparativ prea mare pentru primul. Acesta își va descoperi noui nevoi și standardul de viață îi va crește, spre nemulțumirea și invidia celui cu familie.

In ambele cazuri, familistul va fi nemulțumit, nu va depune prea mult interes în muncă, randamentul va scădea și greutățile materiale se vor mări pînă la nenorocire. Dar mai cu seamă în primul caz, lucrătorul ori nu-și hrănește suficient familia și atunci

www.dacoromanica.ro

noua generaţie nu va fi capabilă a munci nici cît cea de azi, ori el nu se hrăneşte pe el însuşi şi societatea nu are decît de pierdut din micşorarea explicabilă a randamentului său. In mod natural, va fi fericit dacă va avea cît mai puţini copii şi aceasta ridică o nouă problemă. Odată cu desvoltarea industriei, creşterea populaţiei a diminuat foarte mult în ultimii 40 de ani. Dăm mai jos variaţia creşterii la 1000 locuitori pe an în cîteva ţări industriale: *)

	Germania	Elveţia	Anglia	Suedia
1891-1895	13,0	7,9	11,8	10,8
1896-1900	14,7	10,3	11,5	10,8
1901-1905	14,4	10,3	12,0	10,6
1906-1910	14,1	10,0	11,6	11,2
1911-1913	11,8	8,4	10,2	9,1
1921-1925	8,8	7,0	7,7	7,1
1926-1930	6,6	5,4	4,6	3,8
1931	5,8	4,6	3,5	2,3

Intr'o comunicare făcută la congresul internaţional pentru studiul problemei populaţiei, ţinut la Roma în 1932 s'a pus cu privire la oraşul Paris că „se constată în cartierele sărace muncitoreşti ale oraşului că scăderea natalităţii este mai mare decît în cartierele bogate, renumite în lipsa de copii .

Desigur această scădere o întîlnim şi la noi.

Consecinţele s'au arătat dureros în Franţa, a cărei inferioritate în războiul recent s'a datorat şi acestei scăderi a natalităţii, cum a afirmat dealtfel mareşalul Pétain. Dar în afară de această gravă urmare, pauperizarea clasei muncitoreşti determină, prin scăderea populaţiei într'o anumită generaţie, un şomaj structural datorită lipsei de consumatori, generaţia tînără, în plină producţie a generaţiei mature.

Mai mult însă decît orice, o salarizare inechitabilă rupe echilibrul social şi expune societatea la perturbări grave.

Ajungem astfel la necesitatea salariului social. Ce înţelegem prin aceasta? In interesul stimulării lucrătorului salarul de bază rămîne acordul, cu sau fără prime, adică cîştigul sensibil proporţional cu randamentul. La acesta se adaugă o îndemnizaţie pentru fiecare membru al familiei, dar nu simbolică ci aproape suficientă pentru acoperirea cheltuelilor aferente. Această îndemnizaţie poate fi mai puţin ca suficientă, pentru că diferenţa se poate

*) Revue internationale du travail, August 1933.

www.dacoromanica.ro

complecta din salarul în acord, interesînd astfel la lucru pe capul de familie. Asupra îndemnizației de familie astăzi multă lume este de acord, ba chiar statul care era cel mai refractar pînă azi acestei idei, prin armonizarea recentă a salariilor funcționarilor publici, a introdus un simțitor spor de acest fel.

Cuantumul trebue să fie variabil pentru fiecare membru al familiei, mergînd crescînd în așa fel ca îndemnizația celui de al șaselea copil să ajungă la cel puțin dublul primului, căci indemnizația oricum rămîne inferioară cheltuelilor de întreținere și deci pentru fiecare copil trebue să defalce din salarul propriu zis diferența necesară.

Pe de altă parte probabilitatea nenorocirilor familiare, boli accidente, moarte etc. crește peste proporționala cu numărul de copii.

In salarul social se impune însă respectarea unui anumit raport între cele două componente ale lui, în vederea menținerii unui bun randament. *)

Muncitorimea are dreptul și la o participare individuală sau colectivă la beneficiul întreprinderii unde lucrează. Este greu a preciza o normă generală de participațiune, pentru că raportul între beneficiu și numărul de lucrători este prea variabil între diferitele întreprinderi, iar altele nu dau chiar nici un beneficiu și atuncia am ajunge chiar la situația unei inechități de venituri, datorită numai unei întîmplătoare fericite sau nenorocite plasări. Aceasta ar duce la un exod al muncitorilor dela întreprinderile nerentabile spre cele rentabile.

Participarea la beneficii a lumii muncitoare este o idee care ajunge la biruință, dar normele trebuiesc studiate cu toată seriozitatea pentru ca rezultatele să nu fie contrarii celor urmărite.

După ce i-am asigurat o existență lipsită de griji vom putea trece la cultivarea sufletului și minții lucrătorului. Inerția întreprinderilor industriale este și va fi mai mare în acest domeniu decît chiar în acel al salarizărilor. Explicația nu e grea, dacă observăm că prin ridicarea standardului cultural, lucrătorul devine mai conștient și alte necesități nouă se adaugă la cele de pînă azi.

Unele comportări nu-și găsesc însă nici o explicație. Mari fabrici cu tot atît de mari beneficii conjuncturale, nu găsesc omenesc a pune la dispoziția lucrătorilor o cît de modestă cantină. O mare bancă care are conducerea unei industrii a refuzat, de pildă,

*) Acest tip de salarizare s'a introdus la Soc. Mica.

www.dacoromanica.ro

să acorde subvenţia necesară bisericii lucrătorilor pentru lumînări, undelemn de candelă şi tămîie, sub cuvînt că întreprinderea abia poate plăti dobînda datorată. *)

Sunt fapte cari dacă nu se generalizează chiar pe o aşa scară. totuşi trădează o reavoinţă culpabilă a patronului faţă de orice iniţiativă pe tărîm social. Desigur sunt şi întreprinderi care au făcut şi fac mult în acest domeniu şi au şi cules roadele unor prevăzătoare preocupări.

Nu ne putem compara însă cu ceeace s'a reuşit în Germania şi Italia; dar acolo toul se face sub impulsul statului şi din înflăcărarea unei credinţe. Iată, ca informaţie, textul primelor articole din legea de organizare a muncii germane :

„ART. 1. — In toate întreprinderile, proprietarul ca şef al întreprinderii (Fuehrer) şi angajaţii ca personal (Gefolgschaft) lucrează împreună pentru atingerea scopurilor întreprinderii şi pentru binele comun al naţiunii şi al statului.

ART. 2. — Şeful întreprinderii decide cu privire la personal în toate chestiunile care interesează întreprinderea, regelementate prin această lege. *El veghează la buna stare a personalului.* Acesta, la rîndul lui, este dator credinţă, în calitate de element constitutiv al comunităţii întreprinderii". **)

Cît de departe suntem ca concepţie de viaţă, ca legislaţie şi ca realitate, mai ales !

Acţiunea socială în sînul muncitorimii romîne, de care mă leagă doisprezece ani de muncă, constituie un subiect prea vast pentru a putea fi măcar schiţat în acest articol. Insemnătatea ei este însă capitală pentru regimul social pe care, pe deasupra oamenilor, îl impun timpurile de azi.

Avem totul la dispoziţie, material uman şi posibilităţi materiale, pentru a face din lucrătorul romîn un exemplu pentru omenire.

Un standard superior de viaţă al sufletului, al minţii şi al trupului muncitorimii îl poate realiza însă numai o generaţie tînără care s'a înfrăţit cu munca în disprețul banului şi în spirit de jertfă

Altfel toate legile vor rămîne simple amintiri ale unor intenţii lăudabile, dar numai intenţii.

Ing. ION FOTIADE

---

*) Societatea Naţională de Credit Industrial.

**) Das Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit.

www.dacoromanica.ro

Tinereţe fără odihnă

Altfel îşi trăiră bătrînii de azi tinereţea lor. Chiar cînd erau săraci, ei găseau totuşi un codru de pîine pentru a-şi astîmpăra foamea. un ciot de fag pentru a-şi încălzi odăiţa. Şi mai ales erau siguri că după lipsurile îndurate în tinereţe vor găsi o ocupaţie şi vor putea întemeia o familie.

După războiul cel de patru ani se abătu marea urgie asupra copiilor noştri. Mulţi tineri n'aveau nici casă nici masă, iar viitorul se înfăţişa ca o întrebare chinuitoare. Ţara invadată de jidani, cari propăvăduiau revoluţie şi distrugere ; politicienii semănau corupţie, jaf, demagogie deşanţată; porţile ţării erau larg deschise tuturor uneltirilor finanţei internaţionale, jidoveşti şi masonice. In faţa primejdiei de moarte pentru Neam şi Ţară a tresărit tineretul nostru, s'a strîns tot mai mult în jurul conducătorului lor, al Căpitanului. De atunci încoace ne-a fost dat să vedem tinereţe fără odihnă, tinereţe dăruită primejdiei, luptei, renunţării la plăceri. I-am văzut pe legionari muncind în tabere, alergînd zi şi noapte, prin ploaie şi soare, viscol şi furtună, urcînd munţi, străbătînd codri, pentru a trezi satele la luptă de desrobire şi înălţare a Neamului.

Tinereţe fără odihnă : din leagăn pînă 'n mormînt ; din sînul cald al casei părinteşti, în lanţuri şi închisori ; din verdeaţa codrilor şi lumina soarelui în şuerul gloanţelor şi bezna morţii.

Cînd te vei sătura, pămîntule, de sîngele şi carnea tineretului nostru ? Cînd îi vei lăsa pe copiii noştri să se bucure de tinereţea lor, să guste fericirea odihnei întăritoare ?

T. B.

Imbuibare şi sărăcie

Printre cele mai importante probleme ce vor trebui să fie deslegate în Romînia de azi sunt acele ale ordinei economice. Diferenţele mari dintre sat şi oraş, burghezie şi muncitorime, industriaşi şi lucrători stau în faţa noastră ca şi altă dată ca o realitate crudă şi grea de întrebări. Nu este acum intenţia noastră de-a ataca deslegarea tuturor acestor încurcate aspecte ale fostului stat liberal, care se opinteşte în spre o altă aşezare a lucrurilor. Voim numai să aruncăm o fugară privire asupra fenomenelor de supra-

www.dacoromanica.ro

față, a peisagiului social — dacă e îngăduită expresia, pentru a oglindi lucruri ce le trăim și le simțim zilnic. Această oglindire pusă în fața statului național romîn ideal, va arăta clar ce imensă muncă ne așteaptă, ce enorme sforțări de voință, de disciplină cere neamul romînesc pentru a-și netezi un drum de trainică așezare. Optimiștii noștri, simpaticii noștri optimiști — „care dela patruzeci-și opt" — au tot crezut în fericite „învîrteli" au căzut la fund, deși li se pare că tot ei mai pot ceva... Adevărul este că sărăcia macină cele mai largi straturi ale națiunii, că exploatarea omului de către om își urmează cursul în mod bine regisat. Finanța internațională jidovească, spiritul corupt al romînilor deprinși cu îmbuibare, lașitate și venalism operează neturburat.

Am trăit doi ani în capitala unui stat de peste 40 de milioane locuitori și n'am văzut mașini atît de sfidătoare în eleganța lor ca cele din București. In fiecare seară la restaurante și în fața localurilor publice imense convoaie de automobile provoacă sărăcia mahalalelor, a omului muncitor, a țărănimii.

Cei ce pînă ieri vedeau Germania înfometată și strivită, deș-tepți nevoe mare, făceau următoarea comparație: „Ce bine e la noi, cum mîncăm noi și ce mănîncă Nemții!" Dar domnii care își lăudau masa nu se întrebau nici odată cîți sunt acei ce mănîncă așa de bine... Niciodată țăranul și muncitorul romîn — în medie — n'a mîncat hrana naționalizată a Germanului chiar din timpul războiului ci a fost totdeauna prost alimentat. Trebue să ne deprindem a spune adevărul. Este prima treaptă spre îndreptare. E zadarnic orice furt al propriei căciuli. Aceasta s'a adeverit.

Națiunea romînească este formată din țărani, din proprietari mijlocii. Elementul burghez, de proveniență recentă, în mare parte străin, nu poate fi nicidecum generator de viață nouă în Romînia. Deaceea punctul de plecare al statului legionar nu poate fi decît acel al proprietății mijlocii bazată pe muncă și care e condusă după norme de înfrînare a oricărei specule și exploatări. Cine crede că vom putea da naștere unui stat nou lăsînd bursele să dirijeze ele piața romînească, iar capitaliștii să-și tripleze stocurile de bani prin simple operații făcute la bancă sau și în cafenea se înșală amarnic. „Trebue să refacem economia țării" — se spune de ani de zile. Dar nimeni nu vrea să înțeleagă, după celebrele cuvinte, că *„criza este a sistemului, nu în sistem"*. Toate încercările Romîniei însă au rămas în interiorul sistemului vechiu, neadaptat și mai ales condus de aceeași oameni. Este posibilă înfăptuirea ordi-

www.dacoromanica.ro

nei totalitare de către oameni cu convingeri democratice şi încă de calitate original-romînească ?

Nu este vorba, în noua aşezare a statului romîn, numai de „naţionalism integral" cum îl trîmbiţă toată lumea. E vorba de-o reformă naţional-socială. Cît timp luxul şi specula vor roade masele populare, cît timp statul nu va putea interveni pînă în ultima întreprindere pentru a crea o viaţă economică bazată pe realităţi, nu ne va ajuta deloc „naţionalismul integral". E nevoe de un spirit de camaraderie şi de comuniune din care să rezulte o colaborare organică, nesilită.

Sociologii noştri, cei mai mulţi, îşi imaginează că prin educaţie profesională comercială vor da naştere comerţului romînesc. E un punct de vedere greşit, pentrucă nu vede problema în întregimea ei. O cooperativă sătească reclamă pe lîngă un bun contabil şi vînzător, o lume care *crede* în această cooperativă, o lume care contribue prin iniţiative şi sprijin. S'a dovedit în cursul acestui războiu că nu numai tehnica nouă învinge ci tehnica însoţită de un mare elan. Factorul acesta sufletesc este esenţial. Va trebui să se formeze comuniunea sufletelor care îşi cunosc reciproc nevoile, dorinţele şi tendinţele de viitor.

Intre anii 1925—35, liberalii au svîrlit sume imense, dînd împrumuturi pentru „întărirea clasei ţărăneşti". Ei au spoliat ţărănimea prin procente prea mari, ajungîd să compromită în bună parte agricultura. La mijloc era tendinţa capitalismului de a-şi mări stocurile de bancnote. Nu interesa ce face ţăranul cu banii, nu interesa dacă îi poate valorifica. Totul a fost bine cît timp s'a putut plăti procentele. In curînd însă s'a ajuns la faliment sau, mai bine zis, la scadenţa „unei fatalităţi istorice".

Să imaginăm un stat al parodiilor în care se inaugurează regimul totalitar — exemplul istoric nu ne lipseşte... Parodia începe prin adoptarea unor forme : lozinci, statute, decrete, uniformă, salut, „ţinută", autoritarism şi alte asemenea chipuri de suprafaţă. Credinţa celor ce-o fac este că dau gata pe toţi iar lumea e proastă, atît acea „încadrată" cît mai ales acea din afară care e proastă de-a binelea. Dacă de pildă se va spune că muncitorii vor avea o viaţă mai bună şi că vor fi educaţi şi mai ales „încadraţi" într'o anumită organizaţie al cărei nume sună la fel cu al altor organizaţii (Muncă şi voe bună) care au făcut minuni în Germania şi Italia, aceasta ajunge. „S'a rezolvat şi chestia asta"!

Pentru sociologie e unul din fenomenele cele mai interesante. Pînă unde şi în ce forme este posibilă mistificarea vieţii sociale

www.dacoromanica.ro

reale? Pînă unde artificiul poate masca realităţile? Toate „captările", toate devierile au fost încercate în Romînia ultimilor ani. S'a dovedit însă prin puterea de luptă a legiunii că aceste încercări pot fi sfărîmate şi îndepărtate.

Naţionaliştii dela patruzeci şi opt „buni patrioţi" şi alţi iubitori de patrie nu pot înţelege sensul mişcărilor naţionaliste de azi. Dacă aceşti naţionalişti cam vechi şi cu apucături democratice îşi închipue că pot da gata problemele sociale ale Romîniei de azi numai prin „naţionalism" cad într'o greşală elementară. Alături de reforma naţională trebue întreprinsă reforma socială. Nici nu putem concepe azi, în Romînia ciuntită, cu suprapopulaţie de intelectuali, cu o muncitorime secătuită de „elita" bancherilor internaţionali, o reformă a statului care să creeze din nou prăpastii între clasele sociale. *Mişcarea legionară nu va permite nimănui să exploateze munca lucrătorului.*

In aceste cîteva fugare rînduri vreau să atrag atenţiunea asupra marilor disproporţii între aspectul claselor de jos şi celor de sus. Este oraşul Bucureşti, de pildă, cu luxul său un oraş bazat pe realitate? Nu este totul o mare fanfaronadă construită pe bază şubredă? *Imbuibarea de-o parte şi sărăcia de alta — acestea sunt feţele societăţii romîneşti de azi,* construită prin crimă, mişelie, mistificare şi fiind împotriva tuturor inimilor curate, împotriva oricărui spirit de reformă modernă şi clarvăzătoare.

VASILE RUNCU

Ce a tăiat cenzura...

Numărul anterior al revistei noastre (Anul IV, Nr. 1) a fost cenzurat, scoţîndu-se întregi pasagii. Redăm mai jos pasagiile cenzurate.

Pag. 12 după rîndul 12 să se citească:

Constrîngerea prin forţă brutală poate da aspectul unei ordine. Aşa cum cineva crede a putea repara un ceas stricat aplicîndu-i o lovitură de ciocan aşa cred unii „reformatori" sociali că pot îndrepta o societate desechilibrată prin „lovitură de Stat". Cînd nimeni nu mai îndrăzneşte să mişte de teama călăului, cînd cetăţenii sunt la închisori sau în mormînt, „ordinea şi liniştea" e perfectă! Aşa îşi imaginează tiranii ordinea ideală!

www.dacoromanica.ro

Pag. 14 după rîndul 10 să se citească :

Tirani cruzi, în al căror suflet a pierit sentimentul dragostei şi s'a şters icoana comunităţii ideale, ţin mulţimea sub călcîiul lor. ucigînd şi pruncii în faşă pentru a zădărnici apariţia Mîntuitorului.

Pag. 16 rîndul 22 să fie citit : în acea utopică revoluţie romînească...

Pag. 22 după rîndul 33 să se citească :

Azi însă încrederea în puterea ei a scăzut mult. Statele care încearcă să se salveze prin reforme legislative nu reuşesc decît să agraveze starea de dezordine şi de descompunere socială în care se găsesc. Legea a încetat azi de a mai fi un instrument de guvernare. Acesta e un adevăr ce nu mai poate fi tăgăduit de nimeni.

Pag. 24 la rîndul 35 să se adaoge: ...şi sufletul Romînilor, în special al celor ce conduc.

Pag. 25 după rîndul 6 să se citească :

Poţi să interzici printr'o lege o astfel de organizare. Aparatul administrativ este în stare să împiedice şi să distrugă acest lucru.

Pag. 26 rîndul 3 să fie continuat cu pasagiul :

Legea prin urmare, nu mai poate fi considerată în timpurile actuale, ca un instrument de guvernare. Epoca ei a apus odată cu cea a liberalismului. Prin aceasta însă, nu vrem să tăgăduim orice importanţă puterii legislative.

Legea îşi are funcţiunea ei într'un Stat, care nu poate şi nu trebue să fie contestată de nimeni. Cu o singură condiţie însă : să nu-şi aroge alte funcţiuni în afară de acelea pe care le poate îndeplini. Legea trebue să se limiteze la un rol redus, acela de a organiza în amănunt instituţiile ce iau naştere în mod organic şi de a interzice tot ce e potrivnic desvoltării vieţii sociale.

REVISTA CĂRŢILOR

TRAVAUX DU XIV-e CONGRÈS INTERNATIONEL DE SOCIOLOGIE, BUCUREŞTI. Al XIV-lea Congres Internaţional de Sociologie avea să se ţină la 29 August 1939 la Bucureşti. Din cauza evenimentelor el nu s'a putut întruni. Pregătit de către Institutul Internaţional de Sociologie şi de către Institutul de Ştiinţe Sociale al Romîniei, Congresul acesta avea să aibă o importanţă deosebită. Au apărut pînă acum trei volume din lucrările prezentate sub formă de co-

www.dacoromanica.ro

municări. *Seria B* cuprinde comunicări făcute asupra satului, seria *C*, asupra oraşului, iar seria *D* comunicări asupra relaţiilor dintre oraş şi sat.

Planul publicaţiilor congresului este mult mai amplu, dar el n'a putut fi înfăptuit decît în parte. Să sperăm însă că la proximul congres Internaţional de Sociologie, sociologia romînească va fi reprezentată de către toţi sociologii romîni pentru a se arăta odată, pe bază de adevăr, aportul acestei ştiinţe din partea Romîniei.

Comunicările sosite pînă acum la Congres vor fi grupate în mai multe serii de volume după principalele teme ce se vor desbate: Unităţile sociale, sat, oraş, raportul dintre oraş şi sat, metodele sociologice, institutele de cercetări sociale, învăţămîntul sociologiei şi comunicări diverse.

Din volumul „Le village" subliniem următoarele comunicări: *Marc Bloch*, (prof. Paris), Types de structure sociale dans la vie rurale francaise; *Gunter Ipsen*, prof. Viena), Agrarische Bevölkerung; *Dr. Kleo Pleyer*, (prof. Koenigsberg), Die Kapitalistische Wirtschaft im Dorf.

Foarte importanta comunicare a d-lui *Pleyer* tratează problema economiei capitaliste la sat, arătînd, mai exact, rolul jidanilor în această economie. Pentru autor: „Intrebarea asupra capitalismului la ţară a fost, chiar dela începutul adevăratei desvoltări a capitalismului, o întrebare asupra jidanilor la ţară". (Pag. 61).

La sfîrşitul comunicării sale d-nul Pleyer, după ce arată primejdiile economiei capitaliste introdusă la sate încheie cu următoarele: „Politica ţărănească naţional-socialistă lucrează din 1933 la clădirea unei norme de viaţă rurală... Odată cu eliminarea jidanilor dela sate capitalismul a pierdut purtătorul său principal". (Pag. 72).

Din această comunicare a profesorului german vedem că în Germania sociologia este ştiinţă şi atunci cînd ajunge la concluzii anti-iudaice. Numai la sociologii romîni o astfel de sociologie se numeşte „lipsită de obiectivitate".

Asupra celorlalte volume cuprinzînd comunicări la Congresul Internaţional de sociologie — vom mai reveni.

V. R.

RĂDULESCU-MOTRU, C. Timp şi Destin, Bucureşti, 1940, 254 pg. Lei 60. După războiul din 1914—1918, mai ales s'au înmulţit scrierile de *antropologie filosofică*. Unele cu mare răsunet,

www.dacoromanica.ro

ca cea a lui Oswald Spengler, altele cu mai puţină răspîndire, dar poate mai cumpănite şi mai obiective, unele mai voluminoase, altele strînse în scoarţe mai apropiate. Cartea d-lui Rădulescu-Motru nu îmbrăţişează întreaga problemă, dar încearcă să ne dea cheia pentru deslegarea ei. Analizînd termenii de „timp" şi destin", autorul înclină spre concepţia positivistă, care crede că omenirea îşi va putea făuri destinul prin raţionalizarea vieţii şi a ordinei sociale. Dar mai interesantă decît concluzia este expunerea însăşi a problemelor, limpede, curgătoare şi lesne de înţeles. E cartea unui savant scrisă pentru mulţimea doritoare să se adape la isvoarele ştiinţei.

T. B.

REVISTA REVISTELOR

EPHEMERIS DACOROMANA, vol. IX, Director Emil Panaitescu. Volumul al IX-lea al Anuarului Şcoalei Romîne din Roma apare cu colaborarea d-lor : *Em. Panaitescu* (Prefazione); *Em. Condurachi* (Monumenti cristiani nell'Illirico; *Leon Ţopa* (La relaxione tra la forma di governo e l'organizzazione militare romana dai Gracchi ad Augusto); *Dimitrie Ciurea* (Le scritture latine nei Paesi Romeni); *Petru Iroaie* (Il canto popolare istroromeno); *T. Onciulescu* (G. Vegezzi-Ruscalla e i Romeni).

Prezentată în condiţiuni tehnice într'adevăr occidentale, Ephemeris aduce ştiinţei romîneşti aporturi care cumpenesec. Dacă Romînia ar fi cunoscută peste hotare în primul rînd prin astfel de lucrări s'ar evita multe aprecieri... căci nu sunt timpurile de azi de natură ca aruncarea unor cuvinte sunătoare („aceeaşi rasă, latinitatea" etc.) să înlocuiască producţii de valoare, rezultate de pe urma unei munci.

Deci, peste tot, numai munca noastră, capacitatea, talentul, acestea ne vor apăra.

ARHIVA, Anul XLVII, No. 1—2, 1940, Directori : Ilie Bărbulescu şi D. Găzdaru. Organul Societăţii Istorico-Filologice din Iaşi, *„Arhiva"* este una din periodicile cele mai vechi romîneşti. In acest număr colaborează : Petru Iroaie, Gh. Duzinchevici, Giuseppe Petrino, Maria şi Dimitrie Găzdaru, etc.

www.dacoromanica.ro

SPIRIT MILITAR MODERN, An. II Nr. 5-6. Director Lt. col. Const. Atanasiu. Puține publicații destinate unei categorii de profesioniști au reușit să se ridice la un nivel de prezenare ca revista de specialitate condusă de d. lt. col. Atanasiu. Este într'adevăr o problemă de cea mai stringentă actualitate la noi, aceea a formării unei armate moderne, utilizînd tot ce ar putea aduce știința de azi — și „Spirit Militar Modern" o face cu mare succes. Reținem din primul articol al acestui număr „Vremuri grele" următoarele: „Această Romînie reînoită va repara greșelile unei generații moleșite de luxul și rafinamentul importat.

Romînia nouă, pe care o așteaptă Țara și străinătatea, este chezășia renașterii noastre".

Și mai jos „Aramata romînă își va face datoria complet, atunci cînd momentul va fi prielnic. Onoarea armelor romîne nu este atinsă. Alături de Germania, mai bine decît lîngă oricare alții, așteptăm desfășurarea evenimentelor în curs" (Redacția).

In numărul acesta semnează: *Traian Brăileanu,* Războiu și Războaie; general *A. Héroys,* Regiuni fortificate; general *V. I. Bădulescu,* Considerațiuni asupra educației tineretului în vederea războiului; *N. P. Smochină,* Militari romîni în Rusia; lt. col *C. Atanasiu,* Statele Majore; *Grigore Popa,* Sensul eroic al operii lui Nichifor Crainic. La rubrica „Actualități" citim articolele: Strategia clasică a fost devalorizată? de lt. col. C. Atanasiu; Spiritul militar al Rusiei Sovietice (Estul). Numărul e complectat de bogate recenzii asupra unor publicații italiene și germane din domeniul militar.

Revista Spirit Militar Modern contribue cu studii importante la pregătirea armatei romîne pentru o viață nouă. Și aceasta trebue subliniat cu toată căldura.

V. R.

www.dacoromanica.ro

„IMPRIMERIA" S. A. R.
BUCUREȘTI
Strada Matei Millo nr. 3
Telefon 5.43.45

7 Lei Exemplarul

www.dacoromanica.ro